

Jerzy Marcinkowski

NEOKORPORACJONIZM W UNII EUROPEJSKIEJ*

Korporacjonizm, który rozwinął się w niektórych systemach faszystowskich i autorytarnych w pierwszej połowie XX w., w latach powojennych uznany został za związany z tymi systemami i jako taki zasadniczo stracił na znaczeniu w życiu politycznym, społecznym oraz gospodarczym Europy. Jednakże oprócz odrzuconej postaci autorytarnej, korporacjonizm nadal wpływał na kształt ustrojów państwowych, ale już jako demokratyczny czynnik znany w formie korporacjonizmu społecznego.

W latach siedemdziesiątych XX wieku badacze polityki zwrócili uwagę na demokratyczny paradygmat, który charakteryzuje się tym, że grupy interesów funkcjonują autonomicznie i wchodzą w kontakty z innymi organizacjami oraz państwem, tworząc pomost pomiędzy społeczeństwem a rządzącymi. Odrodzenie tej koncepcji jako neokorporacjonizm nastąpiło w państwach liberalno-demokratycznych. Została ona przyjęta w kontekście uczestnictwa grup interesów w polityce, a w szczególności w procesie decyzyjnym¹. Członkowie różnych organizacji zobowiązywali się do działania zgodnie z ich celami i istniejącym prawodawstwem. Charakterystyczne było to, że powstawały one zgodnie z uregulowaniami prawnymi, a państwo nie ingerowało w ich działalność. Stwarzało to takim organizacjom możliwość niezależnego uczestnictwa w decyzyjnych procesach politycznych. Obywatele mogą tworzyć wiele organizacji i być jednocześnie członkami wielu z nich, co stanowi istotną różnicę między takimi organizacjami a partiami politycznymi. Cechą rozróżniającą je w stosunku do partii jest również to, że ich celem nie jest zdobywanie władzy, lecz wpływ na nią². Neokorporacjonizm znalazł

---

*Artykuł wygłoszony podczas konferencji „Przemiany w Unii Europejskiej” zorganizowanej przez Krakowską Szkołę Wyższą im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego w październiku 2002.

¹ B. Bankowicz, *Zagadnienie neokorporacjonizmu*, „Ad Meritum” 1996 (jesień-zima), s. 10-18.

² Z. Maciąg, *Grupy interesu*, [w:] *Ustrój państwowy Republiki Federalnej Niemiec*, red. L. Janicki, Poznań 1986.

tak wielu zwolenników, iż został wprowadzony do ustrojów takich państw, jak Austria, Francja, Holandia, Hiszpania oraz do ustroju Unii Europejskiej.

W okresie kryzysu gospodarczego lat 1975-1987 dobre efekty ekonomiczne uzyskała Austria, co przypisuje się w literaturze rozwojowi neokorporacjonizmu. Uznano także, iż „przyjazne” pertraktacje dotyczące cen i wynagrodzeń pomiędzy partnerami socjalnymi korzystnie wpłynęły na stan gospodarczy tego kraju³. Neokorporacjonizm w Austrii wynika z polityki „partnerstwa socjalnego” (*Sozialpartnerschaft*), które miało zapobiegać konfliktom społeczno-klasowym lub łagodzić ich przebieg. Głównym założeniem stało się dążenie do tworzenia trwałej, makrospołecznej współpracy pomiędzy kapitałem a pracą. Wiązało się to z rozwinięciem zinstytucjonalizowanych form organizacji pracowników i pracodawców, co w końcowym efekcie sprawiło, że następował rozwój współpracy między klasami dążącymi do wspólnych celów i stopniowego zaniku walki klas. Dało to początek publicznym korporacjom, które były związkami interesów, jak na przykład Izba Rolnicza, Izba Gospodarcza i Austriacka Federacja Związków Zawodowych. W myśl założeń „partnerstwa socjalnego”, głównym celem korporacji jest wzrost gospodarczy i wprowadzenie lub ulepszenie funkcjonowania instytucji społecznych, zapobieganie kryzysowi społeczno-gospodarczemu, inflacji, bezrobociu, strajkom i stagnacji gospodarczej. Zakłada się jednocześnie solidaryzm, powiązania organizacyjne i stosowanie zasady kompromisu i konsensusu. Ciągły dialog między związkami zawodowymi i związkami przedsiębiorców umożliwiał zachowanie pokoju społecznego⁴.

System liberalnej demokracji sprzyja rozwojowi neokorporacjonizmu także w RFN. Wynika to z przesłanki, że w suwerennym państwie istnieją warunki na tworzenie autonomicznych związków o samodzielnych funkcjach. W Niemczech związki interesu (*Interessenverbände*) działają na różnych szczeblach podziału administracyjnego państwa. Ich zasięg jest zwykle lokalny lub regionalny. Mogą one przyjmować różne nazwy, na przykład takie jak: związek (*Verband, Bund*) stowarzyszenie (*Verein*), zrzeszenie lub zjednoczenie (*Vereinigung*), wspólnota (*Gemeinschaft*), izba (*Kammer*), konferencja (*Konferenz*), kongres (*Tag*), rada (*Rat*) itd. Dążenia grup interesów są bardzo różne, można do nich zaliczyć zarówno cele materialne, jak i ideologiczne. Liczba członków w poszczególnych organizacjach jest różna, niektóre zrzeszają kilka osób, ale są też wielomilionowe związki zawodowe, na przykład sportowe itd. Grupy interesu w Niemczech są ważnym czynnikiem w procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach władzy państwowej. A poprzez przedstawianie żądań i postulatów swoich członków wpływają pozytywnie na integrację społeczeństwa w sposób nie mniejszy niż partie polityczne a zarazem mają wpływ na kształtowanie opinii i nastrojów społecznych⁵.

Integracja europejska jest procesem nieuniknionym, o czym świadczy wyścig coraz większej liczby państw kandydackich do rychłego zakończenia negocja-

³ P. Gerlich, E. Frande, W. C. Müller, *Sozialpartnerschaft in der Krise*, Wien 1985, s. 14-15.

⁴ W. Kozub-Ciembroniewicz, *Socjaldemokracja w Austrii współczesnej 1945-1966*, Poznań 1982, s. 110-112.

⁵ Z. Maciąg, *Grupy interesu...*

cji i akcesji w 2004 r. Im więcej państw będzie tworzyło Unię Europejską, tym trudniej będzie zapewnić jej demokratyczny charakter i spełnić deklarację funkcjonowania blisko obywatela. W takiej sytuacji istotne jest istnienie mechanizmów pozwalających na kontakt decydentów na szczeblu europejskim z lokalnymi środowiskami.

Institucje Unii Europejskiej chętnie nawiązują kontakty z wszelkiego typu organizacjami, co ułatwia optymalne rozwiązania legislacyjne. Taka interakcja wiąże się z obopólnymi korzyściami, przez co gwarantuje stałe i trwałe relacje. Wiedza fachowa jest konieczna w procesach decyzyjnych, ale ani pracownicy instytucji europejskich, ani też przedstawiciele administracji państw członkowskich nie znają realiów panujących na szczeblu lokalnym. Wskutek procesów integracyjnych następuje przeniesienie kompetencji i decyzje polityczne coraz częściej podejmowane są nie na narodowym, ale europejskim szczeblu, czyli jeszcze dalej od przeciętnego obywatela państwa członkowskiego. Taki proces osłabia demokratyczne wpływy i kontrolę elit rządzących w poszczególnych krajach i pojawia się potrzeba tworzenia struktur mających na celu zapewnienie demokratycznych procesów na szczeblu europejskim. Dlatego istotne jest angażowanie obywateli i grup interesów do partycypowania w procesach decyzyjnych i ich kontrolowania⁶.

Generalnie rozróżnić można trzy formy wpływu na procesy decyzyjne w instytucjach Unii Europejskiej. Pierwsza jest stosowana przez duże firmy, które mają środki na to, aby utworzyć swoje stałe przedstawicielstwa w Brukseli, co umożliwia im bezpośredni wpływ na działania polityków europejskich. Z kolei małe organizacje zmuszone są do łączenia się, aby zmniejszyć koszty takiej działalności. Trzecią formą współdziałania w procesie decyzyjnym jest korzystanie z usług pośredników, co jest jednak mniej skutecznym rozwiązaniem. Oczywiście, istnieją instytucje, które korzystają z tych trzech możliwości w zależności od potrzeb. Za przykład posłużyć może *Deutsche Bank*, który korzysta ze wszystkich wspomnianych sposobów tak na szczeblu krajowym, jak i europejskim, aby osiągnąć efektywność. Ta ogromna instytucja prowadzi indywidualną politykę wpływów w Niemczech oraz przez swoje przedstawicielstwo w Brukseli. Działa także w połączeniu z innymi instytucjami jako członek *Bundesverband der Deutschen Banken* w Niemczech oraz jako członek *European Banking Federation* przez co ma wpływy w UE. Zdarza się także, że *Deutsche Bank* korzysta z usług organizacji pośredniczących⁷.

Gdy państwa europejskie zaczęły tworzyć struktury unijne, wiele kompetencji dotychczas przysługujących poszczególnym rządóm przeszło do ponadnarodowego Parlamentu, Rady i Komisji Europejskiej. Wiele instytucji rozpoczęło działania zmierzające do tworzenia sposobów umożliwiających wpływanie na decyzje podejmowane w Brukseli. Powołany został organ nazwany Komitetem Ekonomiczno-Społecznym (*Economic and Social Committee*), który jest jedynym apolitycznym zgromadzeniem działającym przy Unii Europejskiej i funkcjonuje jako

⁶ P. Bouwen, *Corporate Lobbying in the European Union: Towards a Theory of Access*, EU Working Papers, s. 5-10.

⁷ *Ibidem*, s. 14.

organ doradczy, który powstał na mocy traktatów rzymskich ustanawiających Europejską Wspólnotę Gospodarczą (art. 193-198) i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (art. 165-170) w 1957 r. Jego głównym celem jest wydawanie opinii na temat zagadnień związanych z interesami zjednoczonej Europy, które przekazywane są do Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego. Odgrywa zatem ważną rolę w procesie decyzyjnym struktur europejskich poprzez pełnienie funkcji wspierających i doradczych, gdyż wymienione organy są traktatowo zobowiązane do zasięgania opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w wielu dziedzinach, na przykład w zagadnieniach związanych ze współpracą socjalną (art. 118, 121 Traktatu o WE), oświatą (art. 126, 127 Traktatu o WE), ochroną konsumenta (art. 129 Traktatu o WE) lub realizacją prawa do swobodnego przemieszczania się pracobiorców i swobody osiedlania się (art. 49, 54 Traktatu o WE)⁸.

Należy podkreślić fakt, że cele tej instytucji obejmują coraz większy zasięg działań, co odzwierciedla narastające potrzeby. Kolejne traktaty, tj. Jednolity Akt Europejski (1986), Traktat z Maastricht (1992) oraz Traktat Amsterdamski (1997) ugruntowały i podniosły pozycję Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Dwa pierwsze poszerzyły zakres zagadnień, które muszą być konsultowane z tą instytucją, przede wszystkim w sferze nowej polityki działania, na przykład w zakresie polityki regionalnej i ochrony środowiska. W ostatnim z wymienionych traktatów dodatkowo ustala się, że Komitet ma służyć nie tylko Komisji i Radzie Europejskiej, ale także Parlamentowi Europejskiemu. Traktat Amsterdamski także sprawił, że Komitet Ekonomiczno-Społeczny poszerzył swoje kompetencje o obligatoryjne opiniowanie kolejnych dziedzin. Są to: polityka zatrudnienia (nowe art. 125-130 Traktatu o WE), ustawodawstwo społeczne (nowy art. 136 Traktatu o WE), stosowanie zasady „równości szans mężczyzn i kobiet na rynku pracy i jednakowego traktowania w miejscu pracy” (nowy art. 137 Traktat o WE) i realizacja nowych celów polityki ochrony zdrowia (nowy art. 152 Traktatu o WE). Natomiast od 1992 r. Komitet Ekonomiczno-Społeczny (art. 192 Traktat o WE) może wychodzić z inicjatywą opiniowania zagadnień, które uważa za stosowne, bez zalecenia którejkolwiek z wyżej wymienionych instytucji europejskich. Każdego roku wydawanych jest w ten sposób około 150 opinii i ustalono, że 15% z nich przedstawianych jest z własnej inicjatywy Komitetu⁹.

Podpisany pod koniec ostatniej międzyrządowej konferencji w Nicei (26 lutego 2001 r.) traktat uwzględnił dotychczasowe osiągnięcia Komitetu, zwracając uwagę, że stał się on forum, na którym wypowiadać się mogą wszelkiego rodzaju organizacje społeczne. Obecny przewodniczący, Göke Frerichs, widzi funkcję tej instytucji jako pomostu łączącego Unię Europejską z organizacjami społecznymi oraz jako stałego ośrodka konsultacyjnego na szczeblu wspólnotowym¹⁰.

---

⁸ *Leksykon integracji europejskiej*, red. J. Ruszkowski i in., Warszawa 1998, s. 105-106; W. Weidenfeld, W. Wessels, *Podręcznik integracji europejskiej. Europa od A do Z*, wyd. 3, przel. E. Ptaszyńska-Sadowska, Warszawa 1999, s. 117-120.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *The ESC: a bridge between Europe and civil society*. Catalogue no. CES-2001-004-EN, Publication Department of European Economic and Social Committee, Brussels 2001.

Komitet Ekonomiczno-Społeczny powstał z potrzeby reprezentowania interesów różnych grup o charakterze społecznym i gospodarczym, które w ten sposób uzyskały możliwość uczestnictwa w procedurach współdecydowania¹¹. Jego istnienie wynika z przesłanki, że tworzenie wspólnej Europy jest zadaniem nie tylko Unii Europejskiej i polityków, ale także osób tworzących organizacje, które uczestniczą w życiu gospodarczym, społecznym i kulturalnym poszczególnych państw.

W skład Komitetu Ekonomiczno-Społecznego wchodzi 222 członków, którzy są mianowani według klucza narodowego przez Radę Unii Europejskiej spośród kandydatów proponowanych przez państwa członkowskie na czteroletnie kadencje. Liczba członków Komitetu z poszczególnych krajów odpowiada wielkości tych państw. Francja, Niemcy, Włochy, Wielka Brytania mają po 24 przedstawicieli, Hiszpania – 21, Austria, Belgia, Grecja, Holandia, Portugalia – 12, Dania, Finlandia, Irlandia – 9, Luksemburg – 6¹². Spośród członków co 2 lata wybierane jest Prezydium Komitetu składające się z 36 osób – każda grupa ma 12 przedstawicieli – przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących wybieranych na zasadzie rotacji przez każdą z grup. Przewodniczący czuwa nad przebiegiem prac Komitetu, ustala kierunek działania, jest odpowiedzialny za kontakty z pozostałymi organami Unii Europejskiej i pełni rolę koordynatora prac w dziewięciu wyspecjalizowanych sekcjach (patrz załącznik). Do jego kompetencji, które dzieli z Prezydium, zalicza się także utrzymywanie kontaktów z krajami trzecimi. Administracją Komitetu kieruje Sekretariat Generalny z sekretarzem generalnym na czele – od roku 1998 funkcję tę pełni Patrick Venturini¹³. Osoby delegowane nie przerywają swojej dotychczasowej pracy. Do Brukseli udają się tylko, gdy wymaga tego zobowiązanie wobec Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Należy też wspomnieć, że członkowie za swoją działalność otrzymują jedynie diety, pokrywające koszty podróży i spotkań, a ich wysokość określa Rada Unii Europejskiej. Zasady te ustalone zostały w art. 194 Traktatu o Wspólnocie Europejskiej i art. 166 Traktatu o Wspólnocie Energii Atomowej¹⁴.

Także zgodnie z tymi postanowieniami wszyscy członkowie podzieleni są na trzy grupy, które tworzą przedstawiciele pracodawców, pracowników i różnych środowisk (jeden członek Komitetu Ekonomiczno-Społecznego nie należy do żadnej grupy). Grupę pracodawców tworzą osoby pochodzące z sektora przemysłu publicznego i prywatnego, małych przedsiębiorstw, izb handlowych, handlu hurtowego i detalicznego, bankowości, sektora ubezpieczeń, transportu i rolnictwa. Przez swoją działalność odzwierciedla dążenia europejskich federacji przemysłowych, zmierzając do popierania rozwoju gospodarki wolnorynkowej, wolnego handlu i przemieszczania się w granicach rynku wewnętrznego. Wynika to z przekonania, że jest to najlepszy sposób rozwoju i pomaga w osiągnięciu konkurencyjności oraz stworzeniu miejsc pracy. Grupa II jest reprezentowana przez pracowni-

¹¹ W. Weidenfeld, W. Wessels, *Podręcznik integracji europejskiej...*

¹² *Leksykon integracji europejskiej...*, s. 105-106.

¹³ W. Weidenfeld, W. Wessels, *Podręcznik integracji europejskiej...*, s. 117-120.

¹⁴ *Ibidem*.

ków wszystkich szczebli począwszy od pracowników fizycznych, a skończywszy na pracownikach zajmujących stanowiska kierownicze. Ich zapleczem są narodowe związki zawodowe, które tworzą Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC). Niektórzy członkowie należą do związków stowarzyszonych z Europejską Konfederacją Menadżerów (EMC). Celem tej grupy jest dążenie do poprawy warunków życia i pracy tych środowisk, które reprezentuje oraz stanie na straży interesów obywateli Unii Europejskiej. Grupa pracowników odgrywa także ważną rolę w procesie integracji europejskiej oraz partnerstwie z państwami Euromed i innych kontynentów. Ta działalność obejmuje pomoc przy tworzeniu organizacji społecznych oraz organizacji o podobnych funkcjach jak Komitet Ekonomiczno-Społeczny. Grupa III reprezentuje następujące dziedziny działalności społecznej: organizacje rolników, małe przedsiębiorstwa, rzemieślników, spółdzielnie, wolne zawody, stowarzyszenia typu *non-profit*, organizacje konsumenckie, organizacje działające na rzecz ochrony środowiska, stowarzyszenia rodzin, kobiet i niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe oraz środowiska naukowe i akademickie¹⁵.

Trójczłonowa struktura zapewnia ciągły dialog pomiędzy fachowcami reprezentującymi różne sfery życia społeczno-gospodarczego, co podnosi znaczenie Komitetu w demokratyzacji Unii Europejskiej, umożliwia przejrzyste funkcjonowanie jej organów decyzyjnych oraz stwarza możliwości owocnej współpracy¹⁶.

Procedura opiniowania jest zwykle taka sama. Przewodniczący Komitetu Ekonomiczno-Społecznego otrzymuje zlecenie przedstawienia opinii od Rady, Parlamentu lub Komisji. Następuje analiza zagadnienia i na tej podstawie zadanie jest zlecane odpowiedniej wyspecjalizowanej sekcji, która zwołuje grupę studyjną (zwykle dziewięcioosobową), powołuje sprawozdawcę (*rapporteur*), którego wspierają eksperci (zazwyczaj czterech). W skład grup dyskusyjnych wchodzi osoby reprezentujące trzy wspomniane grupy. Na ich wybór ma wpływ kraj pochodzenia, gdyż zachowana musi być „równowaga geograficzna”. Liczba osób w grupach różni się w zależności od ważności podejmowanego problemu. Istnieje także możliwość konsultowania się z fachowcami spoza Komitetu, którzy mogą uczestniczyć w pracach grup dyskusyjnych. Jeżeli opinie wydawane są w ważnych kwestiach, to Komitet może przeprowadzać publiczne debaty, aby poznać poglądy zainteresowanych stron.

Po gruntownych dyskusjach w grupach studyjnych, a następnie w wyspecjalizowanych sekcjach, następuje głosowanie i opinie przyjęte zwykłą większością głosów przedstawiane są Przewodniczącemu. Po rozpatrzeniu materiału Komitet Ekonomiczno-Społeczny analogicznie zatwierdza opinię podczas sesji plenarnych. W ciągu roku dochodzi do mniej więcej dziesięciu zjazdów. W celu przedstawienia opinii na dane zagadnienie instytucje wnioskujące wyznaczają termin nie krótszy niż cztery tygodnie na ich przygotowanie. Opracowania, które nie są przedstawione w terminie mogą być nie uwzględniane. Opinie są przyjmowane zwykłą większością głosów. Następnie trafiają do Komisji, Rady i Parlamentu

¹⁵ *The ESC: a bridge between Europe and civil society...*

¹⁶ *Ibidem*.

Europejskiego oraz publikowane są w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Najnowsze z nich dostępne są także w internecie (<http://www.esc.eu.int>)¹⁷.

Wkład Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w kształtowanie wizerunku demokratycznej Europy jest nieoceniony. Instytucja ta jest zaangażowana w szereg inicjatyw mających za zadanie wspieranie integracji europejskiej. Oprócz doradztwa, instytucja ta zaczęła pełnić także inne funkcje. Przede wszystkim Komitet Ekonomiczno-Społeczny zmierza do zaangażowania organizacji społecznych na rzecz jednoczenia Europy, wzmocnienia ich roli w państwach nie należących do Unii Europejskiej, a nawet spoza starego kontynentu, bo także w krajach Afryki, Karaibów i regionu Pacyfiku oraz Maghrebu. Komitet nawiązuje kontakty z przedstawicielami tych instytucji w celu zachęcenia ich do tworzenia struktur konsultacyjnych w ich krajach¹⁸. Na polecenie Rady i Komisji Europejskiej KES utworzył *Single Market Observatory* w 1994 r. Ten organ zajmuje się obserwacją jednolitego rynku na najniższych szczeblach, co umożliwia dostrzeganie wszelkich niedociągnięć i znajdowanie rozwiązań. KES jako orędownik poszerzenia Unii wspiera państwa Europy środkowej i wschodniej w ich dążeniu do akcesji. Dowodem na to są liczne opinie na temat państw kandydackich, w których uwzględniono wyzwania stojące przed tymi państwami na drodze do zjednoczenia, na przykład kwestie dotyczące rynku wewnętrznego, ochrony środowiska, gospodarki, rolnictwa, współpracy między regionami. W niektórych państwach, także i w Polsce, powstały za inicjatywy KES instytucje o nazwie *Joint Consultative Committee*, które są pomostami pomiędzy organizacjami społecznymi w krajach kandydackich i członkowskich. Aby rozwinąć oraz koordynować działalność zmierzającą do rozszerzenia Unii, KES powołał ponadto *Enlargement Steering Committee*¹⁹.

Korporacjonizm demokratyczny jest bardzo istotnym czynnikiem wpływającym na tworzenie społeczeństwa mającego wpływ na rządzących. Nawet w takich państwach, jak Niemcy, Austria czy Włochy, które, po pierwszej wojnie światowej i w okresie drugiej wojny światowej, usankcjonowały istnienie autokratycznej wersji tej doktryny, nie zrezygnowano z wprowadzenia drugiej demokratycznej odmiany. Jest to zjawisko na tyle istotne, że Unia Europejska, krytykowana za brak demokracji, powołała KES, który ma służyć jako forum łączące organy decyzyjne z obywatelami poszczególnych państw i realizować w pewnym stopniu założenie, że Unia Europejska jest blisko obywatela. Komitet jest potrzebny, rozwija się i przystosowuje do wymogów oraz powoli zwiększa zakres swoich kompetencji. Opinie wydawane z własnej inicjatywy sprawiają, że organizacja ta funkcjonuje na podobnych zasadach jak grupy nacisku zintegrowane z istniejącym systemem ustrojowym.

Na tym tle z pewnym zdziwieniem należy przyjąć pominięcie w projekcie konstytucji Unii Europejskiej z 1994 r. bliższych regulacji dotyczących Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Wprawdzie w art.13 tego projektu został on wymieniony jako strukturalny element instytucji Unii Europejskiej, jednakże w przeci-

¹⁷ *European Economic and Social Committee in Ten Points*. Catalogue no. CES 2001-003 EN.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ *The ESC: a bridge between Europe and civil society...*

wieństwie do innych organów, których składy i kompetencje zasadniczo określono, Komitet Ekonomiczno-Społeczny nie ma ani przewidywanego składu, ani też sposobu jego powoływania, ani też powierzonych zadań. Dlatego też, pomimo złożoności tej problematyki, należy postulować wprowadzenie do przyszłej konstytucji Unii takich postanowień, które, czyniąc z Komitetu Ekonomiczno-Społecznego znaczący czynnik demokratyzacji struktur unijnych, zapewnią możliwość partycypacji w ponadnarodowych procesach decyzyjnych odpowiedniej reprezentacji najsilniejszych organizacji społecznych.

Załącznik 1. Struktura Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²⁰

1. Przewodnictwo	1. Presidency
2. Sekretariat Generalny	2. General Secretariat
a) Sekretariat Przewodniczącego	a) President's Secretariat
b) Sekretarz Generalny	b) Secretary General
c) Sekretariat Grup	c) Group Secretariat (I-IV)
d) Dyrekcja A: <i>Działalność konsultacyjna</i>	d) Directorate A: <i>Consultative Work</i>
e) Dyrekcja B: <i>Działalność konsultacyjna</i>	e) Directorate B: <i>Consultative Work</i>
f) Dyrekcja ds. Komunikowania	f) Directorate for Communications
g) Wydział Prasy i Mediów	g) Press and Media Division
h) Wypacjalizowany Departament ds. Informacji i Wizyt	h) Specialized Department for Information and Visits
i) Wypacjalizowany Departament ds. Konferencji i Wydarzeń Publicznych	i) Specialized Department for Conferences and Public Events
j) Dyrekcja ds. Personelu	j) Directorate for Personnel
k) Wypacjalizowany Departament ds. Zagadnień Prawnych	k) Specialized Department for Legal Questions
l) Wydział Naboru, Kariery i Aplikacji	l) Division for Recruitment, Careers and Induction
3. Członkowie Grup	3. Groups Members
a) Grupa I: Pracodawcy	a) Group I: Employers
b) Grupa II: Pracownicy	b) Group II: Workers
c) Grupa III: Interesy Różne	c) Group III: Various Interests
d) Grupa IV: Niezrzeszeni	d) Group IV: No Group Affiliation
4. Sekcje Wypacjalizowane	4. Specialised Sections
a) Zagadnienia Gospodarcze, Finansowe i Walutowe	a) Economic, Financial and Monetary Questions
b) Stosunki Zewnętrzne, Handel i Polityka Rozwojowa	b) External Relations, Trade and Development Policy
c) Sprawy Społeczne, Rodzinne, Edukacyjne i Kulturalne	c) Social, Family, Educational and Cultural Affairs
d) Ochrona Środowiska, Zdrowie Publiczne i Sprawy Konsumentów	d) Protection of the Environment, Public Health and Consumer Affairs
e) Rolnictwo i Rybłówstwo	e) Agriculture and Fisheries
f) Rozwój Regionalny oraz Planowanie Terenów Miejskich i Wiejskich	f) Regional Development and Town and Country Planning
g) Przemysł, Handel, Rzemiosło i Usługi	g) Industry, Commerce, Craft and Services
h) Transport i Telekomunikacja	h) Transport and Telecommunications

²⁰ *Vademecum organizacji europejskich*, red. U. Burda i in., Warszawa 1998, s. 54-57.

<p>i) Energia, Problemy Nuklearne i Badania</p> <p>5. Grupy Studyjne</p> <p>6. Podkomisje</p> <p>7. Wspólna struktura organizacyjna Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów (w styczniu 1995 r. utworzono wspólne departamenty dla obydwu komitetów, należące w większości do sekretariatu Komitetu Ekonomiczno-Społecznego)</p> <p>a) Dyrekcja Wspólnej Struktury Organizacyjnej</p> <p>b) Wydział Planowania</p> <p>c) Wyspecjalizowany Departament Druku i Dystrybucji</p> <p>d) Wyspecjalizowany Department Informatyki i Telekomunikacji</p> <p>e) Wyspecjalizowany Departament Praw i Obowiązków</p> <p>f) Departament Kształcenia Zawodowego, Współzawodnictwa, Szkolenia, Wewnętrznego, Aktywności Społecznej i Komunikowania</p> <p>g) Wyspecjalizowany Wydział ds. Wewnętrznych</p> <p>h) Wydział Kontroli Finansowej</p> <p>i) Dyrekcja Tłumaczeń i Maszynopisania</p>	<p>i) Energy, Nuclear Questions and Research</p> <p>5. Study Groups</p> <p>6. Sub-Committees</p> <p>7. Common Organisational Structure of the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (in January 1995 common departments were established for the Economic and Social Committee and the Committee of Regions, which mostly are members of the ESC secretariat)</p> <p>a) Directorate for the Common Organisational Structure</p> <p>b) Planning Division</p> <p>c) Specialized Department for Printing and Distribution</p> <p>d) Specialized Department for Informatics and Telecommunications</p> <p>e) Specialized Department for Right and Duties</p> <p>f) Department for Vocational Training Competitions, in-service training, social activities and communication</p> <p>g) Specialized Division for Internal Affairs</p> <p>h) Financial Control Division</p> <p>i) Directorate for Translation and Typing</p>
--	---

Załącznik 2. Skład osobowy KES

1. Przewodniczący – Göke Frehrichs (Niemcy, grupa I).
2. Zastępcy przewodniczącego – John Simpson (Wielka Brytania, grupa III) i Gianni Vinay (Włochy, grupa II).
3. Sekretarz generalny – Patrick Venturini.
4. Grupa I, pracodawcy:
  - a) przewodniczący – John Little (Wielka Brytania),
  - b) zastępcy przewodniczącego – Manuel Cavaleiro (Portugalia), Filip Hamro-Drotz (Finlandia), Renate Hornung-Draus (Niemcy, Jorge Stecher Navarra (Hiszpania), Gruno Vever (Francja).
5. Grupa II, pracownicy:
  - a) przewodniczący: Roger Briesch (Francja),
  - b) zastępcy przewodniczącego: Heinz Putzhammer (Niemcy), Uno Westerland (Szwecja), George Wright (Wielka Brytania).
6. Grupa III, interesy różne:
  - a) przewodniczący – Anne-Marie Sigmund (Austria),
  - b) zastępcy przewodniczącego – Dario Mengozzi (Włochy), Staffan Nilsson (Szwecja).